

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Gedimino pr. 11, LT-01103 Vilnius

2019-03-13 Nr. NLŽVA-19-04

lrvkanceliarija@lr.lv
rimvydas.pilibaitis@lr.lv

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS AZARTINIŲ LOŠIMŲ ĮSTATYMO NR. IX-325 4, 6, 10, 10², 11, 12, 21, 22, 23 IR 28 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 7¹, 7², 7³, 29¹, 29², 29³ IR 29⁴ STRAIPSNIAIS IR 32 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS AZARTINIŲ LOŠIMŲ ĮSTATYMO NR. IX-325 2, 10, 15, 16, 29 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 15¹, 16¹ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO NR. XIII-771 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 134 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP NR. TAP-18-2283(2)) (TAIS NR. 18-11026(3))

2019 m. kovo 04 d. Lietuvos Respublikos Seimo internetinio puslapio Teisės aktų, projektų ir susijusių dokumentų paskyroje pateikti derinimui Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 4, 6, 7, 10, 10², 11, 21 ir 28 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 7¹, 7², 7³, 7⁴, 29¹, 29², 29³ ir 29⁴ straipsniais ir 32 straipsnio pripažinimo netekusiu galios pakeitimo įstatymo projektas (toliau – **Įstatymo projektas**), kartu teikiant ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 134 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau kartu vadinami – **Įstatymų projektai**), atskirai – **“Azartinių lošimų įstatymo pakeitimo projektas”** ir **“Administracinių nusižengimų kodekso 134 straipsnio pakeitimo projektas”**.

Šių Įstatymų projektų tikslas - reglamentuoti licencijos organizuoti azartinius lošimus išdavimo, patikslinimo, sustabdymo, panaikinimo ar atsisakymo išduoti licenciją sąlygas ir tvarką, padidinti teisinio reguliavimo skaidrumą, išvengti dviprasmiško teisės normų aiškinimo ir prisidėti prie korupcijai atsparios aplinkos kūrimo. Taip pat, išplečiant priežiūros institucijos taikomų poveikio priemonių sąrašą azartinių lošimų organizavimo tvarkos nesilaikančioms bendrovėms.

Azartinių lošimų teisinio reguliavimo tobulinimas, geresnių sąlygų verslui kūrimas ir neatsakingo lošimo prevencijos svarba nekelia abejonių, tačiau siūlomos Įstatymų projektų pataisos neatitinka šių tikslų ir galimai skatins korupciją.

Tokią poziciją NLŽVA grindžia žemiau nurodytais argumentais:

1. Kolektyvinės atsakomybės taikymas juridiniam asmeniui už individualaus asmens padarytą administracinį nusižengimą skatins korupcijos apraiškų atsiradimą bei neigiamai įtakos piktnaudžiavimui atsparios aplinkos kūrimą.

Pirma, Įstatymų projektais siūloma keisti esamas atsakomybės už asmenų apribojusių savo galimybę lošti įleidimą į lošimo organizavimo vietą, draudžiamos reklamos, skatinimo dalyvauti lošimuose ir kt. sampratas. Vietoj aiškos individualios atsakomybės siūloma taikyti Europos Sąjungos teisėje ne kartą atmestos kolektyvinės atsakomybės sampratą t.y. siūloma, kad už lošimus organizuojančios bendrovės darbuotojo padarytą teisei priešingą nusižengimą kolektyviai atsakytų juridinis asmuo, t.y. akcininkai, vadovybė ir kiti darbuotojai. Pagal siūlomas Įstatymų projektų nuostatas Lošimų priežiūros tarnyba prie LR Finansų ministerijos

(toliau – Priežiūros tarnyba) juridiniams asmenims, t.y. lošimų organizatoriams, galės taikyti atitinkamo dydžio pinigines baudas kaip vieną iš poveikio priemonių.

Lietuvos teismų praktikoje administracinė atsakomybė už juridinio asmens padarytus teisės pažeidimus taikoma juridinio asmens atstovui. Bet kokių atveju, pagal galiojančią teisės normų sistemą už juridinio asmens padarytą ir įrodytą teisei priešingą veiką administracinio poveikio priemonės turi būti taikytinos juridinio asmens atstovui, kuriuo gali būti direktorius, valdytojas ar kitas asmuo, t. y. fizinis asmuo, einantis tarnybą, susijusią su organizacinių tvarkymo arba administracinių-ūkininių pareigų vykdymu.¹

Azartinių lošimų įstatymo pakeitimo projektu įteisinus galimybę Priežiūros tarnybos direktoriui vienaasmeniui sprendimu taikyti juridiniam asmeniui papildomą poveikio priemonę – baudą, būtų pažeistas konstitucijoje įtvirtintas teisingumo principas, o taip pat nuostata, kad teisingumą vykdo teismai. Visapusiškos diskrecijos teisės suteikimas Priežiūros tarnybos direktoriui skirti baudas lošimų organizatoriams, t.y. juos kontroliuojantiems juridiniams asmenims, būtų vertintinas kaip vienas iš korupcijos rizikos veiksnių², ypač atsižvelgiant į aiškių ir objektyvių kriterijų pagal kuriuos būtų skyriamos ir baudos ir jų dydžiai lošimų organizatoriams nebūvimą.

Taip pat formalus azartinių lošimų įstatymo nuostatų taikymas dažnu atveju nulemtų teisėtą sprendimą, kuris ne visada gali būti teisingas. NLŽVA įsitikinimu, kuris yra grindžiamas LITEKO sistemoje pateikiama teismų praktika, susijusia su galimais azartinių lošimų organizavimo tvarkos pažeidimais, **daugiau nei 50% Priežiūros tarnybos priimtų** sprendimų taikyti administracines sankcijas lošimų organizatorių atstovams teismuose **būna pripažinti kaip nepagrįsti ir neteisėti**. Akivaizdu, jog individualus sprendimas konkretaus ir visuotinai reikšmingo įvykio atžvilgiu bus formalus, bet ne visuomet teisingas, todėl būtina pirmumą teikti bendrajai teisės sampratai ir egzistuojančiai teismų sistemai.

Todėl NLŽVA nepritaria tokiam Įstatymų projektų rengėjų siūlymui. Kolektyvinės atsakomybės įtvirtinimas kurs prielaidas bendrovių šantažui bei priešingai nei deklaruojama Įstatymų projektų aiškinamajame rašte – **korupcijai neatsparios aplinkos kūrimui**, nes daugelis neatsakingų lošėjų pasižymi polinkiu sukčiauti. Egzistuojančio ir teisminiu požiūriu teisingai subalansuoto reguliavimo pakeitimas kurs prielaidas nusikalstamiems susitarimams neatsakingų lošėjų ir lošimus organizuojančių bendrovių darbuotojų, nes, panaikinus individualią atsakomybę, pastariesiems negrės jokios administracinės sankcijos. Siūlomos įstatymų pataisos neabejotinai skatins tokią veiklą, nes jokios baudos asmenims, kurie pavyzdžiui apribojo savo galimybę lošti ir apribojimą bando pažeisti, jame nėra numatytos.

Antra, dera atkreipti dėmesį ir į tai, kad Įstatymų projektų pataisų rengėjai vienpusiškai didina lošimų organizatorių atsakomybę už asmenų apribojusių savo galimybę lošti įleidimą į lošimo organizavimo vietą. Esama lošimų organizavimo patirtis liudija, kad yra asmenų piktnaudžiaujančių šiuo apribojimu, rašančių prašymą apriboti jų teisę patekti į lošimo organizavimo vietą, o vėliau bandančių sąmoningai (sukčiaujant) jį pažeisti ir tokiu būdu gauti neteisėtų pajamų. NLŽVA manymu, Įstatymų projektų rengėjai turėtų pareikalauti iš Priežiūros tarnybos statistinių duomenų kiek nuo 2017 m. gegužės 1 d. buvo gauta skundų dėl minėtos nuostatos, susijusios su apribojusių savo galimybę lošti asmenų įleidimo į lošimo organizavimo vietą, nesilaikymo ir šių skundų faktinio pagrįstumo ir teisėtumo, t.y. kiek buvo pradėta oficialių tikrinimų, kurių atžvilgiu surašyti administracinių nusižengimų protokolai lošimų organizatorių atstovams. Remiantis oficialiais internetinio puspalio www.infolex.lt duomenimis, nuo 2017 m. gegužės 1 d. iki šio laikotarpio buvo priimti **tik 2 (du)** teismo sprendimai, kurių pagrindu buvo pripažinta, jog lošimų organizatoriai pažeidė asmenų, pateikusių prašymus neįleisti į lošimų organizavimo vietas, teises. Būtent šie oficialūs duomenys ir liudija apie bandymą spręsti praktikoje neegzistuojančias problemas, o ne atvirkščiai – skatinti socialinį švietimą, nukreiptą į atsakingo lošimo skatinimo politiką.

Taip pat NLŽVA nepritaria Įstatymų projektų rengėjų siūlymui pakeisti šiuo metu egzistuojančią teisinį reglamentavimą ir nustatyti diferencijuotą baudų skyrimo juridiniams asmenims už azartinių lošimų

¹ Administracinės bylos Nr. N17-1662/2006, N444-1052/2011

² 2018 m. vasario 28 d. Nr. 4-01-1585 Antikorupcinio vertinimo išvada dėl teisės aktų, reglamentuojančių azartinių lošimų ir loterijų licencijavimą ir priežiūrą.

reglamentavimo pažeidimus modelį. Šis siūlymas Įstatymų projektų rengėjų yra grindžiamas tikslu nustatyti tokio dydžio baudas ir jų ribas, kurios būtų bendrovėms finansiškai pakeliamos, tačiau atgrasytų bendroves nuo pažeidimų darymo.

Pažymėtina, kad nuo 2017 m. sausio 1 d. iki dabar yra įsigalioję **tik 7 (septyni)** Lietuvos teismų sprendimai bylose, susijusiose su draudžiama azartinių lošimų reklama, skatinimu dalyvauti lošime ar apsiribojusių asmenų įleidimu į lošimo organizavimo vietą. Šie skaičiai kaip tik liudija ir įrodo, jog dabartinio Administracinių nusižengimų kodekso 134 str. dispozicijos rėmuose įtvirtintos galimos atsakomybės dydis ir ribos atgraso lošimų organizatorius bei jų atstovus nuo galimo azartinių lošimų organizavimo tvarkos pažeidimo. Kaip socialiai atsakinga asociacija, vienijanti didžiąją azartinių lošimų rinkos dalį užimančius lošimų organizatorius, mes skatiname socialinę atsakomybę ir tikime, jog reputacija yra kur kas svarbiau už galimas pinigines baudas. Todėl nepritariame pateiktiems Įstatymų projektų rengėjų siūlymams, kurie iškraipo nusistovėjusią ir tinkamai funkcionuojančią teisminę sistemą bei individualizuotos atsakomybės taikymo už teisei prieštaringą veiklą institutą.

Apibendrinus pastabas dėl Įstatymų projektų, galima teigti, kad siūlomos nuostatos sukurs prielaidas korupcinės aplinkos atsiradimui bei deformuos iki šiol efektyviai funkcionuojantį atsakomybės už atliktus administracinius nusižengimus, susijusius su azartinių lošimų organizavimo tvarkos nesilaikymu, taikymo institutą, todėl joms nepritariame.

Pagarbiai,

NLŽVA prezidentas

Oleg Smirnov